

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

în Austro-Ungaria pe an pentru cărțurari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și s rânătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înaintea la administrație și se pot face p 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimit numai la administrația foii și costă: un rând petit, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vîi tu, Tepeș Doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în nebuni și în mișei.
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni.

Eminescu.

Rugăm pe abonații noștri să plătească abonamentul pe jumătate de an. Vedem din plățile incurse până acuma că publicul român sprijinește și dorește un ziar independent. Numai un ziar susținut cu gîrițarul celui bogat și sărac e în măsură să servească în adevăr interesele generale ale neamului nostru. De ne va sprijini publicul român, ziarul nostru va apărea de două ori pe săptămână. În jurul acestui ziar s'au grupat cei mai buni colaboratori tineri.

Administrația.

„Priviți mărețe umbre . . .“

Cetim în organele ucraine lista candidaților de deputăție pentru dietă și trebuie să recunoaștem ghibăcia și spiritul ager al conducătorului Ucrainilor Koko Wassilko (renegat și prieten de afaceri cu deputații noștri N. R.).

Pentru dieta viitoare Ucrainii își pregătesc o oștire puternică în lupta împotriva celorlalte națiuni. Ei își recrutează reprezentanți din toate păturile poporului. Unul e mai pregătit de luptă și mai dușmănos națiunii noastre de cât altul. Pe lângă juriști, funcționari din comitetul țării, pe lângă un profesor de universitate, un profesor secundar și un inspector școlar de țară, Ucrainii au candidat trei învățători, trei țărani și un secretar comunal; apoi au și doi preoți în vedere să fie

deputați. Ucrainii deci, au reprezentanți din toate păturile poporului și oameni cunoscători de cauză în toate ramurile vieții obștești. În viitoarea dietă Ucrainii vor avea în toate secțiunile oameni cu cunoștință de cauză și în felul acesta vor desbata toate chestiile cu competența trebuitoare. Dintre candidați sunt șese oameni ai școlii, profesori și învățători, cari vor ști să dea cea mai bună soluție chestiei școlare, care se va discuta în dieta viitoare. De bună samă că și pentru celelalte afaceri obștești Ucrainii au specialiști distinși și vrednici.

Și cum stăm noi Românii în fața alegerilor dietale? Te cuprinde indignarea și un fior rece când te gîndești la anarhia și destrăbălarea politică din rândurile noastre, care anarhie e provocată de politicienii și conducătorii noștri egoiști, cu vederi strâmte și chiar vrăjmași dezvoltării neamului nostru. „Ai noștri“ vânează numai interesele lor personale, iar trebile obștești îs lăsate baltă și disconsiderate cu desăvârșire. Numai înainte de alegeri vine un „geniu“ pustiu cu un program și cu făgădueli neauzite și încă nespuse, pentru toate stările. Mai departe nimene nu-și bate capul de organizația și întărirea noastră națională. Că ne aflăm așa de desorientați și într'un hal politic așa de trist, se datorește deputaților și conducătorilor noștri. Intr'o lună avem alegerile dietale și despre candidații noștri nu se știe nimic, afară doară de deputații din parlament, cari nădăjduesc că în urma puterii și faptelor

săvârșite (?? N. R.) au dreptul să candideze în curia votului obștesc. De altfel se svonește că în fiecare district ar fi pusderie de candidați obscuri și fără nici o valoare morală și intelectuală. Sigur de reușită nu se crede nici unul. Și cine formează majoritatea acestor candidați? Judecători, advocați și silvicultori. Cei dintâi se încred că au văzut și au avut în tot deauna de a face cu țăranul, iar cei din urmă au mijloace puternice de a-i silui și înfrica pe țărani. De celelalte pături ale poporului nu se amintește nimic și nu-i nici un candidat sigur.

Afară de reprezentanța clerului, care e asigurată, încolo stăm baltă până azi. Și nici aici nu știm ori de preoțimea noastră va avea precauțiunea trebuitoare la nominarea persoanei, care are sfânta datorie să apere drepturile încălcate și primejduite ale bisericii noastre și ale fondului religionar. Va fi în stare o singură persoană să poarte o sarcină așa de grea în împrejurări atât de critice și neprielnice? Ucrainii hapsini, pândesc ca lupii, să pue mâna pe averea bisericii noastre, iar noi nu suntem până acuma hotărâți, cum să purcedem în chestia bisericească: să ne despărțim sau să susținem și mai departe starea actuală în biserica noastră. Așteptăm hotărârea cât de grabnică a clerului nostru, singurul chemat să se pronunțe în chestia bisericească, și această hotărâre va trebui respectată de oricine.

De juriști și silvicultori nu vom avea nevoie; dar unde sunt reprezentanții celorlalte stări ale poporului? Unde și cari sunt reprezentanții în afaceri de gospodărie? Un singur țăran de la munte va fi în stare să rezolve chestia agricolă și să reprezinte întregă țărănimă? Unde sunt reprezentanții răzășimii noastre? Nu sunt răzeșii și agricultori? Nu au și ei nevoie de a fi reprezentați după cuviință? Nu fac și ei parte din neamul românesc? Nu se pierd în noianul slavismului galițian (d. Onciul susține contrariul! N. R.)? Nu strigă ei în repetite rânduri și nu cer ajutor? Cum de nu aud aceste strigăte desnădăjduite deputații noștri, cari poartă politica cea „înaltă“?

Școala prin cine va reprezentată? Cine va fi bărbatul așa de năsdrașan să-și măsoare puterile cu cei șese reprezentanți ai școlii ucraine (Stocki, Pihuleak, Omellan Popovici,

Spenul (renegatul N. R.), Daneliuk și Karbulicki)? Noi Români nu avem din mila politicianilor noștri nici un reprezentant al corpului didactic și nici nu vom avea, după cum stau trebile!! Unicul candidat și acesta de tot problematic e d. M. Chisanovici, care însuși e desnădăjduit, că nu va isbuti la alegere.

Ni se va imputa că nu-s alți bărbați buni și vrednici de deputăție. Să luăm pildă de la Ucraini. Nu avem și noi profesori universitari și secundari? Nu avem un inspector al țării, care sigur că ar putea să apere interesele școlii? Li e frică învățătorilor noștri că vor fi insultați și numiți „lingăi“ și „târâe în brânci“? Ori poate e de ajuns să fie laudat inspectorul prin gazeta „Lehrerzeitung“ când redactorul vra să treacă cu „succes strălucit“ examenul? Și noi avem profesori de universitate și secundari, probați în ale școlii, cum sunt dd. Dr. E. Popovici, Dr. R. Sbiera, Dr. E. Botezat, Dr. I. cav. de Cuparencu, L. Bodnarescu, F. Doboș, L. Marian, G. Tofan și mulți alții. Nici nu putem admite faptul, că ei nu ar fi cunoscuți în vre un ținut. Oare la Ucraini sunt toți candidații până într'atâta de cunoscuți prin districtele lor? D. Dr. E. Popovici nu e cunoscut în ținutul Sucevii? D. Dr. I. cav. de Cuparencu nu e cunoscut la răzeși și mazili prin ținuturile Cernăuțului, Vascăuțului, etc.? Dd. L. Bodnarescu și G. Tofan nu sunt cunoscuți la Rădăuț? Sau nu-s destule mandate libere? Sunt prea destule, însă nu e bunăvoința și spiritul cel curat, care să călăuzească toate spre bine. Sau poate lipsesc în cercurile electorale învățători potriviți și buni? O privire scurtă ne va convinge că învățătorii români nu stau mai pre jos decât cei ucraini.

Amintim în Storojineț pe dd. Vasilovici, Olinic, Mitrofanovici, Popescu etc. În Suceava dd. Donisă, Țurcan, Stanescu, Țăran, Botezat etc. În Sirete dd. Brătean, Parnici, Clain, Antonovici, Balintescu etc. În Rădăuț dd. Popadiuc, Gherman, Fedorciuc, Andruhovici, Vlad (care de sigur că a îndurat destule pentru că a stat la timpul său cu „aparariștii“), Sorocean (care a înjghebat așa de bine Asociația învățătorilor), Pașcan, Siretean. În Câmpulung dd. Vasilovici, Cehovschi, Stipor, Diaconovici, Mitric, Grigorovici, Ioneț, Mercheș etc. În Gura-Humorului dd. Velehorschii, Dorofteiu, Cozmiuc, Todosan, Bucevschi, Coroamă

(cunoscut prin cuvântările sale), Bumbu, Burciu (care din pricina alegerilor din 1907 era să-și piardă și sufletul), Poleac, Medvighiu etc. În Cernăuț dd. Hlușco, Comoroșan, Dașchevici, Vogel, Scraba, Piteiu, Chisanovici etc. Dacă am avea o organizație națională temeinică și dacă politicianii și-ar vedea de politică și nu de afaceri murdare și stricătoare poporului nostru, s'ar putea alege cel puțin un profesor de universitate și unul secundar și doi învățători, nu pentru a reprezenta starea lor ca atare, ci în interesul general și superior al culturii noastre primejdite din toate punctele de vedere.

Susținem că numai școala și biserica sunt mijloacele cele mai puternice, prin cari ne putem apăra împotriva hidrei dușmane. Intru una ne stau în față cei șese candidați ucraini din corpul didactic, iar noi nu avem nici un bărbat cu cunoștințe solide în toate afacerile școlii. Ce va ajunge școala noastră, focarul adevărat al culturii naționale, care însăși ne poate mântui? Ce se va întâmpla cu ținuturile amestecate cu Ucraini, când va fi ales inspectorul ucrain O. Popovici deputat tocmai în aceste ținuturi? Va sta el cu mâinile șolduri? Nu va lucra el din răspuțeri, împreună cu vestiții agitatori ucraini, Spenul și Pihuleak, ca să înădușe și să zădărnicească orice muncă a preoților și învățătorilor români pentru a scăpa neamul nostru de rutenizare? Învățătorii Daneliuk și Karbulicki vor lucra alături de inspectorul lor ucrain. Ce se va alege cu răzeșii și mazilii noștri, cari se deșteaptă și-și dau sama că sunt Români? Vor fi înghițiți în puhoiul slav.

De ținutul Câmpulungului, unde Spenul și Pihuleak întrebuițează mijloacele cele mai nerușinate și mai primejdioase pentru a câștiga câți se poate de mulți Români pe partea Ucrainilor, nu mai amintim. Deputații noștri își bat capul cu chestia desnaționalizării? Cătreeră vre un deputat român ținuturile primejdite de Ucraini? Nici unul. Conducătorii noștri fac legături rușinoase la orice prilej cu dușmanii noștri, ca să-și facă rosturile lor personale.

La Ucraini, se vede că au o organizație și oameni, cari lucrează cu tragere de inimă pentru popor, fiindcă vin deputați de alegători și-l roagă pe unul sau pe altul să primească mandatul. La noi se îndeasă și che-

mați și nechemați la deputăție. Până acuma nu am auzit să fi venit cel puțin trei oameni să-l roage pe cineva să primească un mandat de deputat. Nu-i mirare, că candidații ucraini, îmbiați de popor să primească mandatul, isbutesc la alegere și nu fac orgii la alegeri, cum fac candidații noștri, cari demoralizează poporul cu rachiou și făgădueli deșarte.

Acestea le-am scris, ca să vie la cunoștința deputaților și conducătorilor noștri și să vadă și ei primejdia ce ne amenință din tabăra „prietinilor“ lor și a „dușmanilor“ neamului românesc. Iși vor trage „ai noștri“ pe samă și vor căuta să rezolveze această chestie încurcată și hotărâtoare pentru soarta poporului nostru? Vom vedea.

Un iubitor de neam.

Românii și școlile secundare din Bucovina.

(Notițe statistice de I. E. Torouțiu.)

I. Gimnaziul superior ort. or. din Suceava.)

(Urmate.)

Acuma înainte de a trece la datele statistice din 1863 stăm puțin de vorbă cu cifrele din 1862. Gimnaziul din Suceava, după cum stă negru pe alb în rezoluțiunea prea înaltă din 30 Iunie 1860 s'a creat absolut numai pentru ortodocși orientali și la urmă și catolicilor li se încuviințează cercetarea gimnaziului acestuia, dar *numai* în cazul când aceștia ar avea loc. Ei bine, rezoluțiunea e rezoluțiune — trebuie împlinită cu orice preț, dar aici mai vedem și alte confesiuni, ce ne facem cu acestea? Prin care rezoluțiune sunt admise? Zicem că toleranța față de ceilalți creștini să fie pricina, dar acuma ce ne facem cu Evreii? Sunt și ei catolici? Poate-s ortodocși orientali? Bag sama că din motivul că ei sunt *orientali*, iar noi ortodocși *orientali*, forurile înalte trebuie să fi găsit o înemurire între noi și ei, ortodocși orientali ori pierciunați orientali — una vine și unii, și alții au acelaș epitet, prin urmare . . .

1863

În anul acesta numărul elevilor crește la 198, împărțindu-se după confesiune în:

109 = Ort. or.

73 = Alte confes.

16 = Mozaici.

După naționalitate:

94 = Români

88 = Diferite naționalități

16 = Evrei.

Acelaș director străin, adus din Brumm, care poate și înțelege misiunea de director, dar sigur că nu în-

țelega rostul gimnaziului nostru, sau se făcea că nu înțelege și firește, cuvinte calde la adresa limbii românești n'or mai fi auzit bieții elevi, acela director, Dr. Josef Marek, rămâne în postul său de aici până la anul 1871. În 1863 la cei șapte profesori străini mai vine unul, care e tot străin. Limba românească suferă în anul acesta o lovitură: se vede că Nemților li s'o fi părând prea mult 3 ore pe săptămână pentru limba „urșilor“ și de aceea la clasa III-a și a IV-a predarea limbii românești în semestrul al II-lea se reduce de la 3 ore la 2 pe săptămână. La clasa a V-a chiar din semestrul prim româna se predă numai de 2 ori.

1864

Numărul elevilor e 229, care se împarte după confesiune în:

- 132 = Ort. or.
- 80 = alte confesiuni
- 17 = Mozaici.

După naționalitate:

- 118 = Români
- 94 = Diferite naționalități
- 17 = Evrei.

Constantin Morariu mai capătă de ajutor un profesor de religie și limba română, care de aici înainte în toate clasele se predă numai de două ori pe săptămână; se înțelege de sine cei străini nu sunt obligați să ne învețe graiul nostru, pecând ai noștri sunt îndopați cu cea germană așa că nu mai rămân nici Români cu limba lor curată de-acasă, nici buchele nemțești nu le pot dovedi pe deplin. Progresul numeric însă al Românilor se vede din an în an. Chiar dacă cifrele din anul acesta le-am compara cu cele din anul trecut, vedem un progres destul de frumos. În vreme ce în 1863 Români față de străini erau în majoritate *relativă* 94 : (88 + 16), în anul acesta Români sunt în majoritate *absolută* 118 : (94 + 17).

1865 nu s'a edat program.

1866

Numărul elevilor e 257 și se împarte după confesiune în:

- 146 = Ort. or.
- 88 = Alte confesiuni
- 23 = Mozaici.

După naționalitate:

- 130 = Români
- 104 = Diferite naționalități
- 23 = Evrei.

În anul acesta se completează gimnaziul la 8 clase și prin urmare se dă și cel dintâiu examen din maturitate. Rezultatul celor ce se supun examenului merită puțină atențiune: 10 candidați, dintre cari 6 Români + 1 Neamț + 2 Ruteni + 1 Evreu. Dintre acești 10 candidați 3 sunt respinși, și nici nu ați crede cine: tocmai Români. Vra să zică străinii prestează *toți* examenul, iar dintre Români *numai* jumătate. Pe deoparte greutățile cu limba germană, pe pe alta „simpatii“ din partea acelei droaie de profesori străini și a comisiunii examinatoare, „simpatii“ de cari și azi ne bucurăm, trebuiau să aducă acest rezultat dureros nouă,

cărora anume ni s'a creat din averea noastră acest institut, nouă mai mult pe hârtie, iar străinilor, din Galizia, Rusia și din toate unghiurile lumii, în realitate. De remarcat ar fi cei dintâi candidați români, cari prestează examenul de maturitate la gimnaziul din Suceavă: sunt frații Samuil și Dimitrie Isopescul, ulterior 32 ani fost buni profesori la același gimnaziu, și un oaricare Danilevici.

1867

Numărul elevilor, 246, se împarte după confesiune în:

- 125 = Ort. or.
- 97 = Alte confesiuni
- 24 = Mozaici.

După naționalitate:

- 109 = Români
- 113 = Diferite naționalități.
- 24 = Evrei

Numărul profesorilor e 13, dintre cari 4 chiar sunt Români între aceștia și d. Hieronim Muntean, iar al elevilor români numai 109, zic *numai* 109 deoarece în anul trecut erau cu 21 mai mulți, formând majoritatea absolută, pecând acuma relativă și *numai* față de celelalte naționalități, fără Evrei, al căror număr însă crește proporționat. Pricina că numărul elevilor români scade e foamea și colera din anul precedent, două nenorociri cari mai ales viața mulțimii, în cazul de față, a fărânimii noastre, o influențează. Dintre 5 candidați cari prestează examenul de maturitate sunt 2 Români + 2 Nemți + 1 Rutean. Cineva poate se va mira că între aceștia nu se vede nici un Evreu, dar nu are de ce să se mire: pricina e că nu era în clasa opta nici un Evreu.

1868

Numărul elevilor, 255, se împarte după confesiune în:

- 139 = Ort. or.
- 85 = Alte confesiuni
- 31 = Mozaici.

După naționalitate:

- 113 = Români
- 111 = Diferite naționalități
- 31 = Evrei.

Sunt 10 candidați cari prestează examenul de maturitate și dintre aceștia sunt: 3 Români + 7 străini creștini, din fericire un an în care nici un Evreu nu trece examenul, deoarece numai unul singur era în clasa a 8-a. De la cel dintâiu an, 1866, (în care s'a dat examenul de mat.) vom începe a aduna numărul elevilor cari trec examenul de maturitate. Din an în an, până vom ajunge la timpul de față, grupându-i pe toți în trei grupe și anume: I. Români, II. Ceilalți creștini și III. Evrei, așa că la 1910 vom vedea în 50 de ani câți maturanți ne-a dat gimnaziul pentru fieștecare grup.

Așa dară în anul:

- 1866 = 3 Rom. + 3 str. + 1 Evr. = 7 abit.
- 1867 = 2 " + 3 " + 0 " = 5 "
- 1868 = 3 " + 7 " + 0 " = 10 "

Sa. 1866.68 = 8 Rom. + 13 str. + 1 Evr. = 22 abit.

1869

nu s'a făcut statistica, deși s'a dat un program. În anul acesta catehetul și profesorul pentru limba românească, Constantin Morariu, e numit profesor de morală la institutul teologic din Cernăuț. Elevii noștri prin strămutarea acestuia pierd pe un adevărat părinte sufleteș. Afară de aceasta numărul profesorilor români se reduce de la 4 la 2, cateheții, pecând cel al străinilor rămâne la 11.

1870

Numărul elevilor, 256, se împarte după confesiune în :

120 = Ort. ort.
91 = Alte confesiuni
36 = Mozaici.

După naționalitate:

112 = Români
108 = Diferite naționalități
36 = Evrei.

Evreii se înmulțesc destul de tare. În vreme ce numărul elevilor noștri din anul acesta a scăzut cu 1, al lor a crescut cu 5. La începutul anului 1862 Români, față de Evrei steteau în raportul acesta 70 : 10, în anul acesta 112 : 36. *Atunci erau Români de 7 ori pe atâtea câți Evreii, acuma numai de 3 ori pe atâtea.* Vom urmări deci din 10 în 10 ani și raportul acesta.

Sunt 10 abiturienți, 7 Români, 2 Evrei, 1 Neamț.
Sa. 1866/68 = 8 Rom. + 13 str. + 1 Evr. = 22 abiturienți
+ 1870 = 7 " + 1 " + 2 " = 10 "
Sa. 1866/70 = 15 Rom. + 14 str. + 3 Evr. = 32 abiturienți
(Va urma.)

Apel către învățătorimea română.

Fraților,

Am fost la congresul nostru din Rădăuț și cu ce ne-am ales? Lucrul principal nu a venit în discuție. Postulatele noastre față de dieta cea nouă nu s'au precizat. Acestea trebuie discutate înainte de alegeri, când deputații și-ar lua asupra lor oarecari îndatoriri.

În patru săptămâni avem alegerile pentru curia generală și e timpul să îndrumăm o acțiune chiar zilele acestea, ca să ne putem preciza punctul nostru de vedere cu privire la legile școlare ce se vor aduce și se vor desbata în dieta viitoare.

Chestia aceasta așa de însemnată nu poate fi lăsată în sama Reuniunii internaționale, deoarece când își va ținea această Reuniune adunarea sa, deputații noștri nu vor fi cu nimic îndatorați față de chestia școlară.

Schimbarea legilor școlare este de deosebită însemnată pentru viitorul școlii și al culturii naționale. Deci vă rog, fraților, să vă dați și voi părerile voastre în public și să se limpeziască și lămurească definitiv această chestie.

Un învățător independent.

Laude goale.

Florea Lupu și Aurel Onciul așa de tare s'au obișnuit cu laudele proprii, încât au căpătat o boală cronică să se laude mereu și să-și facă în jurul lor reclamă americană. Ți e greu să-i auzi tot laudându-se cu fapte ce nu le-au săvârșit numai ei singuri. Nu află nici într-o țară oameni cari să-și trâmbețe faptele. Numai acești doi politicieni au un proceden incalificabil supt orice raport. Să vedem cu ce se laudă? **1.** Banca țării. Aceasta nu aduce nici un folos țărănimii. Hrănește cu lefuri grase o mulțime de slujbași străini. **2.** Rohătcile. Aceste nu se pot desființa, până ce nu s'a strâns fondul trebuitor, ca să se acopere cheltuelile de întreținere a drumurilor. Dacă se rădică rohătcile, tocmai când sunt deputați A. Onciul și Florea Lupu, nu e nici decum meritul lor. **3.** Desființarea propinației. Aici e meritul tuturor deputaților dietali, afară de acei ce au votat în contra acestei legi. Numai A. Onciul și Fl. Lupu nu ar fi putut face nimic cu două voturi ale lor. Am dori să deprindă poporul nostru orice meșteșug, numai crășmăritul n'u. **4.** Guțgebiturile ne-au adus daune. La munte toți coloniștii nemți, în urma noii legi comunale, au același drept la averea comună ca și Români băștinași, ce au răscumpărat aceste averi. Câte neînțelegeri și dușmăanii nu s'au iscat în comunele Iacobenii, Pojorâta, Fundul-Moldovei și Vama? În loc să aibă oareșicare folos Români băștinași, îndură daune. **5.** Moșiile cumpărate. Noi știm că moșiile Patriarhiei și a Hatnei, cumpărate de banca țării, s'au parcelat la țărani, pecând cele cumpărate de Centrală nu se pot parcela din pricina prețurilor. **6.** Arândarea moșiilor fondului. Din 24 de moși ale fondului religionar, 18 sunt arândate la Jidani. După cât știm, numai două moși sunt arândate în timpul din urmă la țărani, Dubova și Florinta. **7.** Cu păscătorile a făcut rânduială neuitatul George Popovici, prin a cărui stăruință au trecut toate păscătorile în regia proprie a fondului. D. A. Onciul, cu toate făgăduelile ce le făcuse muntenilor în timpul alegerilor, nu le-a adus alte înlesniri mai prielnice. În privința aceasta deputații „țărănești“ nu au lucrat nimic. **8.** Afacerile de lemne. Cu acestea în adevăr se pot mândri, că au făcut ispravă „națională“, ca în palmă. S'au vârat o mulțime de Jidani ca slujbași și s'au adus muncitori străini, iar ai noștri, neputând lucra cu prețuri de nimic au luat calea privilegii la America. Pe lângă aceasta, de când s'au luat afacerile de lemne de firme așa numite românești, se siluesc și se înfrică muncitorii la alegeri să voteze pentru un anume candidat.

Unde sunt deci vestitele fapte „rădicate“ întru întărirea țărănimii noastre? Te apucă mirarea cum se laudă mereu cu fapte ce le făgăduise, însă nu le-au mai împlinit și nici nu și-au bătut capul să le săvârșească. La legile amintele de atâtea ori au lucrat toți deputații dietali. Prin urmare care „activitate am tras-o în noroiu“? Cea cu afacerile de lemne? Aceasta e singura ispravă a d-lor Onciul și Lupu. O insinuare proastă și o clevetire răutăcioasă ne aruncă d. Fl. Lupu, când susține că noi „am luat locul gazetelor jidovești“.

Așa ceva e în stare să spue numai Florea Lupu. Oare cine a făcut legături cu Straucher și cu toți Jidanii? Cine e „prieten” cu Anhauch Jidanul? Nu Florea Lupu? (Acesta-i antisemitism N. R.?). Cine a recomandat înainte de un an ca să deprindem de la Jidani „lipsa de scrupulozitate”? Noi sau Florea Lupu? Faptele „mântuitoare de neam” ale acestor doi reclamagii americani au împlut lumea de desgust. Veșnic în „Foaia poporului” se laudă și se preamăresc amândoi. Din întâmplare mai află câte un crainic cu sâmbrie, care le trâmbeșă în chip mai-mușteresc faptele lor. De altfel toată lumea românească cinstită și nepreocupată îi desprețuește și-i urgisește.

De câtă rea credință e capabil d. Fl. Lupu, se vede din spusa lui că noi am susținut că desființarea propinațiilor nu e bună. Să te prindă de obraz în felul acesta nu ne-am așteptat! Noi din capul locului am combătut cu destulă strășnicie crășmele și urmările ucigătoare ale alcoolismului pentru poporul nostru. Noi nu am combătut desființarea propinațiilor, ci propunerea primejdioasă a d-lui Onciul, prin care cerea să se dea tot la 500 de suflete o concesie și, îndeosebi să li se dea concesii comunelor și țării. Noroc că stăpânirea a avut atâta energie și bună voință față de popor și a dat foarte puține concesii. Nu i-a atacat d. Onciul pe acei perfecți conștienți, cari nu au voit să fie samă de propunerea sa? În împrejurările actuale concesiiile țării și cele comunale pentru crășmărit sunt o adevărată nenorocire. Cele mai multe s'au arândat la Jidani, iar unde le poartă comunele în regie proprie, se fac beții de la roate ca în Straja, bună oară. Noi suntem de părere ca țaranul nostru să învețe toate meșesugurile cele bune și cinstite și abia la urma urmei, dacă nu mai are ce să învețe, să se apuce și de crășmărit.

Cu servitutele nu și-au bătut capul nici odată politicienii noștri. Că sunt dușmănoși acestei probleme economice, dovedește purtarea lor față de Bellegarde și în cazul Câmpulungeniilor, cari au cerut de la consiliul comunal să recunoască un complex de pădure ca moșie comunală pe baza § 63 al legii comunale. Văzând oamenii îndreptății că cei din consiliul comunal nu resolvă cererea lor, au înaintat pără la tribunalul din Suceava pentru recunoașterea dreptului de folosință, cum au avut înainte de 18 ani și nu pentru înlăturarea proprietății comunei, d-le Onciul, care nu cunoști actele și chestia întreagă. Câte intrigi s'au făcut și cât a strigat d. Onciul în „Foaia poporului”, împotriva acestei acțiuni și a d-lui Lițu, care le stă oamenilor în ajutor? La Ruteni când e vorba de o chestie așa de însemnată, se pun luntre și punte politicienii să-i dea soluția cea mai prielnică. La noi, cum e la Câmpulung, unde numai Români băștinași au drept la pădure și imaș, politicienii români pun bețe în roate și lasă ca din averea noastră națională să se infrupte toți veneticii de ieri, de alaltă ieri. Așa înțeleg acești politicienii să „clădească” fapte naționale?

G. Ilarion.

Conferența d-lui prof. Dr. M. Friedwagner.

Savantul rector al universității din Cernăuț și marele filoromân, d. prof. Dr. M. Friedwagner, a ținut Duminică în 19 Faur în Suceava o conferință interesantă despre: „Femeea în literatura franceză”. În fața unui auditoriu foarte numeros (aproape 300 de persoane) și ales a dezvoltat d-sa prin o oră și jumătate acest subiect.

D-sa a arătat rolul inferior al femeii în anticitate, chiar la popoare cu cultură înaintată ca Grecii și Romanii. Nici la Germani nu se bucura femeea de privilegii deosebite decât acele ale unei tovarășe nerăsplătite de muncă în viața-familiară. O schimbare a situației aduce creștinismul, care propovăduiește egalitatea tuturor oamenilor în fața lui Dumnezeu și îmblânzește moravurile oamenilor față de semenii lor. Evul de mijloc nu schimbă mult situația femeii, cu toate că aflăm în viața feudală și cavalerască o oareșcare atenție față de femei, păstrată în poezia erotică a cântăreților curtezani (Höfischer Minnedienst). De fapt însă, situația femeii nu este mai bună, ceea ce se vede din literatura sinceră de anecdote (fabliaux), care e plină de dușmănie față de femei. Abia Renașterea (veacul al XVI-lea) schimbă soarta femeii, iar ideile liberale, cari tind spre liberarea femeii din cătușile robiei, vin din țările sudice: Franța și apoi Italia. Dar libertatea femeii e încă puțină și se mărginește la viața societății înalte, plină de galanterii și preciosități, de cari ne povestesc pe larg romanele veacului al XVII-lea. Acum începe și literatura a se ocupa mai serios de femei, iar părerile contemporane despre femei, cât și situația sa adevărată, se oglindesc în comediile subtilului Molières. Adevărata emancipare a femeii vine de la Nord (Anglia și Germania).

Odată pornit acest curent se întărește cu atât mai puternic în țările sudice, de unde pornise. O anteluptătoare a acestei mișcări este în Franța d-na de Staël și George Sand, cari răspândesc ideile lor și în scris. Pe lângă roman, care trata cu predilecție chestia feministă, avem și drame moderne, cari au influențat încă mai puternic răspândirea feluritelor probleme feministe (bună oară Alecsandru Dumas-fiul, etc.). Astăzi nu este țară sau literatură modernă, care să nu se ocupe de femei, de situația, idealurile și drepturile sale.

Dacă, în general, situația femeii s'a schimbat în bine și astăzi nimene nu se mai opune idealurilor lor specific femești, pe de altă parte nu se pot aproba drepturile exagerate, la cari aspiră în unele părți și mijloacele prea puțin femești, prin cari voesc să-și ajungă scopul (mișcarea politică a femeilor engleze).

Am redat în puține cuvinte ceea ce a dezvoltat conferențiarul pe larg, cu cunoștințe bogate și într'un graiu elocvent. Mai cu samă Români suceveni nu vor uita acest semn de vădită atenție și simpatie a acestui mare filoromân, care a ținut să vorbească înainte de plecarea sa din țară în noua sa patrie (Frankfurt pe Main) și Sucevenilor.

D. Dr. M. Friedwagner a făcut cu acest prilej mai multe vizite cunoscuților și prietenilor săi din Su-

ceava și a petrecut numai în societate românească. În sara aceleiași zile a luat parte la șezătoarea societății „Doamnelor române”, unde a fost primit cu mare entuziasm și a petrecut până târziu noaptea cu societatea adunată, ascultând în special cu mult interes cântecele românești. Peste noapte a fost găzduit de P. C. S. Păr. Archimandrit Gh. Balmoș, iar Luni dimineața s'a înapoiat la Cernăuț.

În numele Românilor suceveni îi exprimăm la acest loc mulțămirea noastră adânci, rugându-l să ne păstreze și pe viitor aceeași simpatie. V.

Viața socială.

Convenirile sociale, aranjate de societatea „Doamnelor române” din Suceava în localul „Clubului român”, se urmează regulat în fiecare Duminică sara, începând cu ziua de 29 Ianuarie a. c. Programul bogat și variat al fiecărei Duminici, dar mai ales lipsa unei vieți sociale adevărat românești, a atras tot mai mult public la aceste șezători, astfel că acum în urmă ele sunt foarte bine cercetate. Programul serilor se compune de regulă din cântări, cetiri, declamări și dans. Au cântat până acum: d-na Viorica Abageriu, d-rele Elena Botezat și Silvia Mleşniță și câteva eleve debutante la pian, d. profesor V. Morariu pe vioară, un cor bărbătesc sub conducerea d-lui prof. Severin Procopovici a executat mai multe cântece populare și artistice, în sfârșit au cântat cu acompaniament la pian d-ra profesora de liceu Verenca. (sopran) și d. teolog absolvent Sotnițchi (tenor). Au citit din autorii români moderni (Caragiale, Brătescu-Voinești, Grigorița, Pătrășcanu) d-nii profesori Marian și Morariu și Dr. S. O. Isopescu. A declamat din Alecsandri d. prof. F. Doboș. Dansul a urmat la sfârșit la muzica pianului, pus la dispoziție de „Reuniunea Ciprian Porumbescu”.

Este de dorit ca aceste șezători atât de plăcute și folositoare să urmeze regulat înainte și ca la persoanele, ce contribuie activ la realizarea lor să se atașeze încă multe altele din numeroasa noastră cărturărie din loc.

Un oaspe.

Moravuri.

La judecătoria în Solca. Dr. Lăcustă se înfățișează ca avocatul unei firme galițiene într'un proces contra unui țaran din Soloneț. Lipsind condițiunile părei, Dr. Lăcustă este nevoit să retragă pâra. Cu toate acestea, însă el cere de la țaran cheltuețele procesului. Nevoind țaranul să știe de aceasta, Lăcustă îi ține calea în drum și încearcă prin amenințări și înfricări cumplite să stoarcă de la dânsul plata nevenită.

Sunt vreo cinci ani de atunci. Țaranul nu a plătit nimic, dar și astăzi pomenește de frica, ce i-a dat-o cinstitul avocat. La câți țărani nu li va fi luat însă Dr. Lăcustă în modul acesta și sumarul din spate?

Păzitorii moralei sunt preoții. Lor mai ales li compete combaterea rachiului și a beției. Cu atâta mai mult, că sunt moștenitorii acelor preoți luminați, cari între anii 1895 și 1900 au combătut cu atâta succes această urâta patimă. Am fost deci uimit foarte, că doi clerici în ședința directorului unei corporațiuni, au votat pentru deschiderea unei — cărșme.

Nu însămă aceasta oare nițică decadență?

În Munteni. Un țaran împlinește pe altul pentru câteva sute de coroane. La plineală intervine un scriitor al avocatului său și pretinde în urmă de la debitor răs-plata acestor cheltuieli în suma de 50 — 60 cor. Judecătoria respinge această cerere, pe motivul, că intervenția scriitorului nu a fost de nevoie. Această judecată însă, avocatului debitorului nu-i convine. Și el are scriitor, și ar fi păcat, dacă de acuma scriitorii advocaților nu ar mai avea, ce căuta pe la plinele. Se învoiește deci, cu avocatul contrar și-i plătește cheltuelile scriitorului, se înțelege din punga — clientului său.

La 1904 unul din viță aleasă și un țaran, amândoi cu titlul de doctor, își făcură o haraba cu osii de fier, și puseră patru cai la dânsa. Cu trăsura aceasta își duceau marfa prin țară. Țaranul ținea de hăț, iară cel de viță „bună” mâna cu biciul de călare. Drumurile fiind cam pietroase, harabaua făcea un hodorog asurzitor. Câtăva vreme, acest hodorog neobicinuit, ademenea o mulțime de mușterei. Mai târziu, căzând marfa în preț harabagii își luară un boier ca tovarăș, și-și încărcară marfa în harabaua acestuia. De oarece însă la împărțea, țaranul și cel de viță „aleasă” luau câștigul, iar paguba o puneau în cărca boierului, acesta se lasă de tovarășie.

Astăzi, cei doi harabagii foc prin sate același hodorog ca și la 1904. Mușterei fug însă de ei ca de dracu. Știu ei că hodorogal vine de la o hărdughie veche și că harabagii vând — marfă stricată.

Honestus.

Dr. Teofil Lupu.

Rectificare.

Cătră redacțiunea ziarului „Foaia poporului” din Cernăuț.

Nu este adevărat, că „is apărătorul nechemat al contelui Bellegarde”, ci adevărat este, că fiind o chestie de onoare, este chemat fiecare ce ține la cinste și omenie, să-l apere pe un bărbat cinstit care nu se poate apăra, necum pe marele binefăcător contele Bellegarde. Nu este adevărat că „mă fac turtă, mă târâiu în brânci” față de cineva. Din potrivă adevăr este, că dau cinste cui se cuvine, odată d-lui A. Onciul, astă dată altuia, „recunoscând ce e bun și combătând ce e rău.”

Nu este adevărat că „spitalul din Suceava a dat ca racul înapoi, decând a încăput la conducerea acestui spital directorul Teofil Lupu”!! Adevărat este, că decând se află spitatul sub conducerea mea tot se rădică, e plin de bolnavi, astfel, că adese nu află loc alții, iar ca să fac loc pentru cei greu bolnavi ce tot vin, trebuie să dau

drumul la mulți, cari încă nu-s vindecați deplin. Dovadă despre încrederea crescândă în spitalul condus de mine dau cifrele. În anul 1908 când am venit erau bolnavi la spitalul din Suceava cu finea lunei Decembrie 1368. Sub conducerea mea s'a urcat numărul treptat; în anul 1909 la 1497, în anul 1910 la 1542. Nu este adevărat, că eu săptămânile neglijez spitalul, ci e adevărat că de 2 ani nu am luat concediu și că afară de vreo câteva zile, aflându-mă de serbători pe la neamuri ori pe la bolnavi sau în alte daraveri, tot în Suceava, **legat** de spital am fost.

Nu sunt aceste dovezi destule despre iubirea de adevăr a prietenului meu de la „Foaia poporului”? Și nu auzim despre contele contele Bellegarde tot morișca hodorogită de insulte și întortocheieri? O spunem aceasta domnilor șefredactori, unul care a adus contelui laude „în Convorbirile Literare” și în „Viața românească”, altul în „Wahrheit”? E sprijinul pentru deputație atât de scump ca să uiți ce să cade între oameni de samă?

Rectificări.

Nu este adevărat, că eu ași fi responsabil de deputațiunii din Stupea în afacerea concesiunii comunale, că „ce a făcut căpitanul e bun făcut”, ci este adevărat, că expunându-mi deputațiunea din Stupea situațiunea lor, le-am dat sfatul cinstit și adevărat, că în vederea faptului că ovreul Heller a avut concesiunea de înainte yremă, nu i se poate detrage fără pricină și că ori ce opintire în aceasta privință e zădarnică, pentru că după lege nu se poate isprăvi nimică. Dacă ași fi zis alta ceva deputațiunii, n'ași fi vorbit adevărul și eu aceasta nici odată n'am făcut'o nici n'o fac. Nu este adevărat, că eu mă îmbogățesc pe spatele țărănilor, ci este adevărat, că eu apăr și ajutor țărăni unde pot și eu ce pot.

Nu este adevărat, că eu ași fi un dușman al țărănimii, ci adevărat, că prin fapte am dovedit totdeauna că sunt un sincer și credincios prieten și apărător al țărănimii. Nu este adevărat, că eu ași fi zădărnicit luarea în dezbateră a proiectului de lege făcut de contele Bellegarde în afacerea sarvitutelor, ci adevărat, că acest proiect a sosit la mâna dep. Aurel Onciul cu o zi înaintea închiderii sesiunii dietale, încât a fost imposibil a trece acest proiect de lege prin secțiunile dietale și a'l aduce la dezbateră în plen. Nu este adevărat, că eu ași avea legături de afaceri cu jidani Eisenkraft & Druckmann nici n'am avut nici n'am nimică de a face. Nu este adevărat, că mie ca deputat român nu mi-ar fi pasat de poporul meu „înșelat și jăfuit de jidani fără scrupule”, ci adevărat, că totdeauna am apărât țărăni de jafurile jidovești. Dovada cea mai bună e goana de ani în potriua mea de câtră presa jidovască. Nu este adevărat, că eu mi-ași vedea numai „în tiena de afacerile mele făcute cu niște preținși dușmani ai neamului nostru”, ci adevărat, că eu am muncit și muncesc cu cea mai mare energie întru rădicarea economică și culturală a poporului român. Dovada cea mai bună e activitatea și rezultatul muncii mele la Centrala însoțirilor economice române, unde chiar protivnicii mei politici și bărbați ca preotii Constantin Mo-

rariu din Pătrăuți și Eugen Sârbu din Tișăuț îmi recunosc meritele mele. Învoc în aceasta privință ca mărtor și pe protopopul Artemie Berariu din Ceahor și în fine întreaga direcțiune a Centralei. Nu este adevărat, că eu „prin răutatea și îndărătnicia mea, ași fi făcut cea mai neagră și mai stricăcioasă trădare față de țărănimia română” zădărnicipând proiectul de lege al d-lui contele Bellegarde, ci este adevărat, că eu aceasta lege nici n'am zădărnicit nici n'am putut'o zădărnici, pentru că nici odată n'a ajuns la dezbateră parlamentară, adevărat este, că proiectul de lege al contelui Bellegarde a fost desaprobat în anchetă chiar de țărăni însiși ce au fost de față, adevărat este, că proiectul contelui Bellegarde nu corespunde de loc stării trebuințelor țărănești și stării legale, pentru că după acest proiect aveau să se confişte drepturi celor îndreptățiți și să se dea gratuit drepturi celor neîndreptățiți. La aceasta mare greșea l'am făcut atent pe contele Bellegarde, care îmi trimisese la timpul său proiectul său de lege spre studiere. Nu este adevărat, că eu cu prilejul anchetei în afacerea sarvitutelor ași fi cerut ca să se rostescă judecătoria numai „cu privire la unele păduri ce au fost cumpărate în timpul din urmă”, ci adevărat, că eu am susținut că nici o cumpărătură a părțișilor de sarvitute după socotința mea juridică nu este legală conform legilor în vigoare, că ilegalitatea acestor cumpărături nu se poate pe altă cale constata decât numai pe calea judecătorească și am cerut ca pe spesele țării să se facă proces cumpărătorilor de părțișii de sarvitute. Constatând curtea de casație, forul suprem judecătorec, ilegalitatea cumpărăturilor, atunci de abia ancheta ar fi avut rost. Toți țărăni de față au aprobat unanim aserțiunile mele, cari și orbul poate vedea, că sunt întemeiate și în interesul evident al țărănimii. Eu atunci am susținut, că numai dreptul de folosință și numai cât trăiește vânzătorul poate fi supus vânzării, nu însă substanța. Aceasta părere o susțin și astăzi. Nu este adevărat, că eu prin politica mea nenorocesc țărăni, ci adevărat, că prin politica mea am făcut mult bine țărănilor. Dovadă activitatea mea la Centrală, la banca țării, dovadă legile reformate precum legea electorală comunală, legea electorală dietală, desființarea Gutsgebiturilor, desființarea dreptului de propinație, desființarea rohăteciilor, care lege se află în stadiul de sancțiune. Nu este adevărat, că eu ași fi proces la cumpărarea morii vădanei Beldovici din alte motive decât numai din interesul strict al Centralei și menirii ei, nu este adevărat, că am avut un proces cu cununatul meu Tit Onciul pentru niște provizii, ci adevărat, că eu asemenea procese n'am avut nici odată. Firma Hansi Weiss, tovarășa d-lui Tit Onciul a părât pe vădana Beldovici pentru niște provizii din incidentul cumpărării morii. Atunci am mărturisit eu sub jurământ la judecătoria, că nici dintr'o parte nu s'a luat înrăuțință asupra hotărârii Centralei și pe baza mărturie mele firma Hansi Weiss a pierdut procesul.

Cu stîmna cuvenită

Dr. Florea Lupu.

Dacă un politician român și un deputat „țărănesc” „preferă prietenia” cu dușmanii noștri economici, ne mai putem aștepta să lucreze el la întărirea și „rădicarea

economică și culturală a poporului român? Nici decum. Printre șire se poate vedea că ceilalți politicieni au fost dușmănoși proiectului de lege în chestia pădurilor țărănești, proiect făurit de Bellegarde. Acuma știu, că după socotința lor juridică nu este legală conform legilor în vigoare „cumpărătura părtașilor de servitute”. Contele Bellegarde a avut aceeași „socotință juridică” înainte de 4 ani, când a interpellat pe miniștrii de justiție, de interne și de agricultură, și a stăruit să se facă rânduială grabnică cu servitutele și a cerut chiar și un ajutor bănesc din partea statului ca să se despăgubească țărani ce au suferit daune din pricina funcționarilor statului, cari nu au îndeplinit întocmai dispozițiile patentei din 1853. A urnit vre un politician român degetul să se dea o soluție prielnică țărănimii în afacerea de servitute? Nici unul. Din potrivă au zădărnicit-o cât au putut.

Acuma văd și politicienii că „cumpărăturile părtașilor de servitute sunt ilegale”, și „cer ca pe cheltuiala țării să se facă un proces cumpărătorilor de părtașii de servitute”. Lucrul acesta îl puteau face și mai înainte și cu mai mult succes decât acuma, deoarece și guvernul era hotărât să „îndrumeze această problemă economică agrară” întru folosul țaranilor îndreptățiți. După cât știm proiectul lui Bellegarde nu prevede să se facă parte și celor neîndreptățiți. E drept că proiectul prevede ca toți urmașii de la o gospodărie îndreptățiți să aibă parte la dreptul de servitute. Apoi credem că politicienii noștri aveau datoria să discute acest proiect și să-i aducă schimbările trebuitoare și de folos țaranilor îndreptățiți, iar nu să-l ignoreze și să-l zădărnicească, ceea ce se vede din schimbul de scrisori între Bellegarde și Onciul, care a spus că d. I. Flondor privește proiectul „ca o rancună împotriva sa”. Intenția politicianilor noștri a fost să-și facă întâiu rosturile lor cu „prietenii” (perciunați?) și să-l înlăture pe Bellegarde, combatând proiectul acestuia, cel mai de samă și mai folositor țărănimii. Și-au ajuns scopul pe deplin. Și acuma înaintea alegerilor, vin cu altă făgăduială nouă să-i cucerească pe țărani.

Rectificare.

Nu este adevărat, că tovărășia noastră ar fi moartă, ci adevărat că ea există din 29 Mai 1910 și numără azi aproape 300 membri. Nu este adevărat, că afacerea Dornei a cucerit-o Silva, ci adevărat că afacerea Dornei a cucerit-o la ministerul de agricultură firma românească Ballan & Comp. Nu este adevărat, că tovărășia noastră „s'a constituit de formă, pe hârtie și numai de fața lumii și a autorităților”, ci adevărat, că tovărășia noastră s'a constituit conform legilor în vigoare pentru tovărășii cu garanția limitată. Nu este adevărat, că pentru deputațiunea țărănească, ce a mers la Viena ca să solicite ajutorul deputaților în favorul ofertelor țărănești, a purtat spesele Centrale, ci adevărat, că aceste spese le-a purtat tovărășia noastră. Nu este adevărat, că societatea Götz ne-ar fi îndemnat pe noi cu despăgubiri ș. a. că ne da: „1) jumătate de milion despăgubire, 2) tot lucrul îl va da numai țaranilor români din ținutul Dornei, 3) tot venitul de cazaturi îl va vinde cu un preț potrivit tot

țaranilor, 4) îi va lua pe țărani ca acționari, 5) va observa cu cea mai mare strictețe legea privitoare la accidente și nenorociri și 6) le va da muncitorilor plată după nevoia și scumpetea traiului”, ci adevărat, că asemenea propuneri firma Götz nici odată nu ne-a făcut. Nu este adevărat, că noi am fi făgăduit când va candidatul George Boncheș 6000 cor. și o slujbă cu o leafă cu 140 cor. pe lună numai ca să-și retragă candidatura sa, ci adevărat, că noi nici odată nu l-am îmbiat pe George Boncheș cu asemenea făgăduiele. Nu este adevărat, că tovărășia noastră e vândută la o companie curat jidovască, ci adevărat, că noi nu ne lăsăm de nime vânduți. Nu este adevărat, că nu s'au întrebat acționarii când a fost vorba de trecerea Dornei în sama societății pe acții „Bucovina”, ci adevărat, că au fost întrebați însă numai acei acționari, cari și-au solvit părtașile. Acționari cari nu-și solvesc părtașile nu se bagă în samă. Nu este adevărat, că tovărășia noastră a fost numai un mijloc de îmbogățire pentru jidani și pentru tovarășul nostru Florea Lupu, ci adevărat, că tovărășia noastră este o organizație curat românească, care urmărește numai scorpuri cinstite și curate în strictă conformitate cu dispozițiunile statutare.

Cu stimă

Ballan

Va hotări judecătoria și protestul Dornenilor la guvernul central, ori de cele spuse de dd. Florea Lupu și G. Balan sunt așa. Publicul poate vedea chiar din spusesele d-lor, cum stă cu afacerea de lemne.

Știri mărunte.

Sară de rămas bun. Sâmbătă sara în 25 Faur au dat Români suceveni o serbare din incidentul plecării consilierului superior Dr. C. Chiseliță la Leov. Serbarea a fost aranjată de societatea „Clubul român”, al cărui membru este serbătoritul și de „Reuniunea Ciprian Porumbescu”, al cărui prezident a fost d-sa.

Serbarea a avut loc în localul „Clubului român”. Au luat parte la 80 de persoane, membri ai numitelor societăți. L-au serbătorit pe d. consilier superior în cuvântări frumoase d. prof. Dr. E. Popovici, în numele societăților sucevene, d. avocat Dr. Dragoș Bumbac, în numele juiștilor români dela tribunalul sucevan, d. prefect Dr. E. Tarângul nobil de Valea-Uței, în numele „mulțimii anonime”, a celor „cinci zeci de mii de țărani români”, cari pierd în d. Chiseliță pe un judecător drept, d. A. Turtureanu, în numele prietenilor săi, iar d. prof. Sorocean în numele „Reuniunii” de cântare.

Toate stările sociale au ținut să apară prin cei mai de frunte reprezentanți ai săi la această serbare intimă, românească. În decursul serbării a executat corul „Reuniunii Porumbescu” în mod deosebit de artistic mai multe cântece naționale în onoarea fostului ei prezident.

A mulțumit tuturor vorbitorilor în cuvinte calde și emoționate consilierul serbătorit și a rădicat păharul pentru unirea Românilor suceveni, iar după aceasta a început partea neoficială a serbării, care a durat în plină însuflețire până târziu după miezul nopții.

A doua zi a fost același consilier serbătorit de societățile (Kasino- și Juristen-Verein). Se vorbește de un „succes mai strălucit”, firește, când luăm în considerație că fiecare invitat a trebuit să plătească o taxă și dacă au luat parte la 40 de Români și mai ales, dacă

aranjorii principali au fost O vreei bogați. Simțire adevărată, lipsită de gesturi și vorbe teatrale a fost numai la serbarea anterioară. Privitorul.

Cazuri de moarte. Duminică în 26 Faur a încetat din viață în Părtești de jos Maria Halip, soția cantorului Ioan Halip. Vineri, în 3 Martie, a murit d-na Alecsandra Burac, soția vrednicului preot D. Burac din Cucuirmare.

Fie-le țărâna ușoară.

Numiri. D. Atanasie Pridie, vice-prezidentul tribunalului din Suceava i. p., a fost trecut în lista advocaților cu sedinț în Viena. Pe acest bărbat, care a lucrat așa de conștient pentru țărâna noastră ca judecător, îl dorim să vie în țară și credem că va aduce și ca avocat servicii însemnate neamului nostru. D. E. cav. de Zotta în Sarajevo. a fost numit comisar superior poștal. D. Emanuel cav. de Cuparencu, substituit de procuror în Cernăuț, a fost numit consilier de tribunal. D. Ciupărcă, preot cooperător în Tereblecea, a fost numit catechet la Școala Normală de învățători și învățătoare în Cernăuț, iar d. I. Avram, catechet la gimnasiul din Câmpulung. Tuturor felicitările noastre.

Straucher, deputatul Jidanilor din Cernăuț a fost numit în ședința consiliului comunal din 18 Faur 1911 „cetățean de onoare“ al orașului Vatra Dornei. Ce merit și-a câștigat Straucher pentru acest oraș și pentru țărâna? Că a interplat în parlament pe ministrul de justiție împotriva tribunalului din Suceava, care făcea rânduială și-i osândia pe cămătarii jidani din ținutul Câmpulungului, cât a condus d. Pridie acest tribunal? Cum de nu a protestat absolut nime la această numire rușinoasă? Consilierii români, cu toate că sunt în minoritate față de cei străini, au avut sfânta datorie să protesteze cu toată energia împotriva acestei numiri.

O faptă națională. O tovarășie de țărani din Homor, cu Ardelean și Netea în frunte, a voit să dea oferta cu 3 cor. 45 b. la metru, pentru manipulația lemnului din Homor. Li se spune că este o ofertă a unui Jidan cu 3 coroane 15 bani. Atunci țărânii, după multă chibzuială, lasă și ei tot cu 3 cor. 15 b. și-i asigură un politician că fiind oferta lor deopotrivă cu a Jidanului, ei vor căpăta manipulația. După puțin timp sunt înștiințați țărânii că este altă ofertă cu 3 cor. 10 b. Țărânii lasă și ei tot la 3 cor. 10 b. Ce se întâmplă? Peste câteva zile Jidanul Schapira capătă manipulația. Și politicianul, într-o scrisoare, le spune țărânilor că a fost altă ofertă mai ieftină și cu garanții mai bune și nu a putut să le dea lor manipulația lemnului. De bună seamă că oferta Jidanului nu a fost mai ieftină ca a țărânilor, însă i s'a făgăduit Jidanului din „considerații mai înalte“. Doar nu degeaba avem un „șabăs-goi“ la afacerile de lemne!?

Centrala băncilor țărănești în serviciul „Foi populului“ Noi știm că Centrala are organul său, în care să-și publice dările de seamă și celelalte afaceri ale băncilor, iar nu să fie ca „foiță“ la „Foaia populului“? Intrebăm: cât plătește Centrala pentru „foiță“ sa? La Centrală poartă toată cărma dd. Lupu, Onciul, Tofan și Comoroșan și „Foaia populului“ tot în mâna lor se află. Aici se potrivește vorba: o mână spală pe alta și amândouă obrazul. Lucrurile merg strună!

Desmintire. D. Dimitrie Marmeliuc, vice-prezidentul „României June“ desmintește că d-sa ar fi figurat în comitetul aranjator al cosmopolitei „Buchenland“ și că numele i s'a pus în comitet fără știrea și învoirea d sale. Ciudați și cei de la „Buchenland“, că „abuzează“ de numele cuiva!?

Examene. D. d. I. Vihovici, E. Hotincean, Șt. Berariu și Pinte Teleagă au trecut cu succes examenul al III-lea de stat la drept Felicitările noastre.

Accionarilor țărani din Dorna. Dacă vă vedeți și știți că sunteți înșelați de d. Florea Lupu în afacerea „Silvei“, să-l dați numai decât pe mâna procuraturii, apoi să țineți adunări populare, în cari să protestați sdra-vân și să trimeteți rezoluții la miniștri. Mișcați-vă și nu vă lăsați înșelați și înfrigați de politicienii voștri. Cereți ajutorul deputatului G. Sêrbu, care e dator să vă sprijinească numai decât.

Minciună sfruntată. La pâra ce a „întins-o“ d. avocat S. Isopescu din partea lui A. Onciul, împotriva redactorului nostru, nu a fost pedepsit acesta pentru clef-tire, ci pentru neglijență în serviciu. Cheltuieli nu sunt 208 cor., ci 18 cor.

O prietenie rentabilă Florea Lupu susține cu mult ifos în „Foaia populului“ că lui „nu-i e rușine de prietenia cu Max Anhauch“, jidan, pe care prietenia o „preferă de o sută de ori decât celei a d-lor Bonebeș și Lițu“. Credem și noi! Nu ne supărăm deloc. Să-i fi de bine.

D. S. Cojocariu, inv., cu prilejul căsătoriei sale cu d-ra A. Traci, inv., a dăruit, în loc de invitări, suma de 10 cor. internatului „Școala Română“.

Rectificare. Nu este adevărat, că din banii Centralei s'au dat fiecărui Dornean câte 200 cor. pentru drum, ci adevărat, că acești bani de drum s'au dat din banii tovarășiei „Silva“. Nu este adevărat, că actualul director al Centralei însoșirilor economice române din Bucovina „duce de răpă“ Centrala, ci adevărat, că d-l Dr. Florea Lupu conduce Centrala în modul cel mai corect și că Centrala sub conducerea d-lui Dr. Florea Lupu înflorește pe zi ce merge. George Tofan.

Să creadă d. G. Tofan, „tovarășul devotat și harnic“ alui Florea Lupu, că Centrala „înflorește pe zi ce merge“. Lumea știe cum se gospodărește la Centrală în timpul din urmă.

În atenția comunei Pojorâta. La chilometrul 161 se află un izvor de apă pucioasă în apropiere de șoseana împărătească. Acest izvor de pucioasă ar aduce mult venit comunei Pojorâta și ar fi o înlesnire și un mijloc de ajutorare pentru săteni. S'a constatat că apa pucioasă amintită e cu mult mai superioară decât cea din Iacobenii.

Poșta redacției.

Cu N-rul viitor vom aduce la cunoștința autorităților și a publicului românesc ce fac samsarii jidani cu muncitorii noștri.

Poșta administrației.

D. Florea Lupu e respectuos rugat să ne plătească suma de 15 cor. 96 b. pentru „rectificarea“ sa din N-rul strecurt, care a întrecut marginile unei rectificări legale.